

Forum Beneficiale, Sive Quæstiones & Responsa Canonica

Materiam De Beneficiis Universam Ex Beneficialistarum tam antiquorum, quàm recentiorum placitis complectentia. Opus methodo novâ, & clarâ in tres digestum Partes ... accuratè, ac copiosè instructæ

De Vacatione, Amissione, Et Extinctione Beneficiorvm ...

Leuren, Peter

Coloniæ Agrippinæ, 1704

309. An pensiones constitutæ jure ac titulo beneficii, ac succedentes loco beneficii possint resignari.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74494](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74494)

gum tempus neglecta, eò quòd licet à jure canonico certum tempus continuum non sit ad lites finiendas, tamen si longo tempore à lite cessatum fuerit, ea fuita censetur tanquam derelicta. Pirh. Azor *ll. cit.* Paris. à n. 20. Et sic testatur Azor *loc. cit.* Paris. à n. 23. à Rota quandoque judicatum, litem esse finitam, quia ea per 37. annos neglecta; quandoque judicatum idem, quia ab ea cessatum per annos 25. vel etiam 18.

4. Respondeo quartò: Sed neque coram Papa tale beneficium nullà factà mentione litis resignatur validè, quia sicut lite pendente principi supplicari non potest, ad impetrandum ab eo rescriptum pro obtinendo beneficio litigioso; ita etiam beneficium litigiosum impetrari nequit nullà factà litis mentione, Azor *loc. cit.* Paris. n. 59. Quinimò si Papa motu proprio conferat beneficium litigiosum, nullà factà mentione litis, collatio nulla est; quia Papa, si litem nosset, beneficium non conferret. Paris. n. 63. Azor. l. c. ellèque adhuc necessarium, facere mentionem litis pendentis, etiam si litem illa introducta fuisset in favorem ipsius resignantis (puta quia ipse movit litem de beneficio à se possessio, sive quia ipse, cum possideret beneficium, citavit, committendo causam molestationis super dicto beneficio, ac agitando litem contestando, &c.) tradunt Azor *loc. cit.* Paris. n. 65. citans Sarn. Staph. &c. non tamen opus est, facere mentionem litis, quoties illa cepta per solam citationem, tradit Paris. n. 43. citatis pluribus. Factà verò mentione litis valida est illa resignatio in favorem tertii coram Papa Pirh. *cit.* n. 114. Paris. *cit.* q. 3. n. 112. juncto n. 58. dicens esse communem Doctorum. Non sufficit autem facere mentionem litis sub generali; puta, non obstante litis pendentià, sed requirit, ut fiat mentio de processu & statu causæ, tradit Paris. n. 64. citans Ruin. *conf.* 76. n. 6. l. 5. Beronum *conf.* 1. n. 10. l. 3. Lancell. *de attent.* p. 2. c. 4. illatione 7. n. 645. Vide hic, quæ de subrogatione habet Paris. *cit.* q. 3. à n. 67. & alii Auctores passim.

5. Porro ad hoc ut beneficium dicatur litigiosum, non sufficit litem super possessione, sed litem adesse debet super ipso titulo beneficii. Tond. l. c. n. 5. juncto n. 17. Paris. *cit.* q. 3. n. 52. Dum enim litem est super possessione tantum, per eam non res, sed possessio efficitur litigiosa. Quamvis tamen, si litem tantum super possessore non raris fuit, ea justificari debeat, non quidem ad effectum, ut exinde beneficium dicatur litigiosum, sed ad hoc, ut obtineri possit surrogatio, etiam quoad possessionem, & jus super ea competens colliganti mortuo. Tond. *loc. cit.* n. 14. & 15. citans Gomez. *de trienn.* q. 11. n. 13. adeoque jam tale beneficium, cujus sola possessio litigiosa, resignari poterit etiam in favorem; nam ubi non est questio super re, vel aliquo jure connexo rei, res non efficitur litigiosa, ut non possit alienari. Paris. n. 53. Hoc tamen verum, quòd etiam in hoc casu cedi possit beneficium, non tamen cedi possit possessio ipsa, super qua litigatur; neque jus ad illam adipiscendam. Paris. n. 54. juxta Rot. in *Rotina.* 12. Decemb. 1571. Neque sufficit litem motam coram iudice incompetente, vel per falsum procuratorem; quia talis motio non facit rem litigiosam. Paris. n. 46. & 47. Et in summa, quoties processus nullus est, non impedit resignationem, aut est in consideratione, ut possit judicari subrepto in impetratione, si de eo non fiat mentio. Paris. n. 48. Neque sufficit,

si solum incidenter litigetur de beneficio, res enim non dicitur litigiosa, si solum contendatur de opere facto in ipsa re; sed requiritur, ut directè litigetur, cujus sit beneficium. Paris. n. 50. & 51. Neque sufficit litem esse super privatione beneficii, nisi litem sit super privatione beneficii, & ut adjudicetur sibi beneficium. Paris. n. 56. Neque denique sufficit, beneficium accusatum esse de crimine; tunc enim, quia litem non pendet super beneficio, sed super crimine, non reddit beneficium litigiosum, adeoque pendente accusatione resignari illud beneficium potest. Pirh. *ad tit. de renunc.* n. 14. citans Garc. p. 11. c. 3. n. 53. Verum de hoc postremo pluribus §. sequenti.

6. Respondeo denique: de cetero, quoties resignatio facta ante litem inceptam, potest resignatarius capere possessionem, etiam post contestatam litem, & lite pendente absque metu attentatorum, ut Imol. in *Clem. 1. ut litem pend.* Abb. in c. nostrum. *de appell.* C. Paris. *conf.* 172. n. 12. vol. 4. Paris. *cit.* q. 3. n. 25. junctis n. 27. 28. 29. Azor. l. c. addens hanc limitationem, si litem contestata non est de possessione, sed tantum de re ac titulo beneficii, adeoque sicut resignans in hoc casu contestata litem super ipso titulo post factam resignationem possit continuare possessionem, ita etiam resignatarius surrogatus gratiosè ante litem, pendente lite capere potest possessionem. Paris. n. 30. citans pro hoc plures Rotæ decisiones. Hinc etiam dum resignatio facta ante litem in favorem N. si postea litem mota fuit, & lata sententia, hæc mandari non potest executioni contra resignantem, nisi hic sustinuerit litem post resignationem, vel steterit in possessione. Paris. n. 31. & 32. quin etiam potest resignatarius, qui habuit gratiam ante litem, expedire literas lite pendente absque vitio attentatorum, quia habet causam de præterito; quare etiam potest ad gratiam, quam habet, impetrare pendente lite novam provisionem, aut gratiam, si neutri; cum lite pendente possit quis jus suum corroborare. Paris. à n. 33. Procedit quoque responsio hæc de capienda in hoc casu possessione pendente lite, etiam si consensus major, seu in Cancellaria à resignante fuisset præstitus post litem motam; nam si supplicatio fuit signata, v. g. 1. Martii, renunciatus citatur 15. ejusdem mensis, & consensus dictus præstatur ultima Martii, resignans dicitur adhuc pacificus possessor, & tenet resignatio. Cujus ratio est, quia consensus ille retrotrahitur ad diem datæ & signatæ supplicationis, & literæ expediuntur sub die datæ; adeoque litem medio tempore ante præstitum illum consensus non impedit; cum consensus ille sit approbatio præteritæ voluntatis, seu consensus dati in porrectione supplicationis. Paris. à n. 41.

Questio 309. An pensiones constitutæ jure ac titulo beneficii, ac succedentes loco beneficii possint resignari?

1. Respondeo primò: Pensionarius seu is, cui hæc pensiones dictæ jure constitutæ, potest illas non exigere, vel etiam expressè illas repudiare, ac ita tacitè illas resignare in favorem illius, à quo solvendæ, Paris. l. 2. q. 15. n. 25. & ex eo Pirh. *ad tit. de renunc.* n. 17. idque etiam sine requisito consensu Papæ, ut C. Luc. in *sum. pensionum.* n. 82. Etsi etiam hoc factis sit in cassatione seu extinctione non gratuita pensionis, seu quæ sit mediante pecuniâ, seu solutione anticipatâ aliquorum

termini-

terminorum; necessarium enim tunc est beneplacitum Apostolicum. C. Luc. de pens. d. 68. n. 6. citans seipsum *ibidem* d. 5. & 80.

2. Respondeo secundò: Pensionarius quoque cedere potest commoditatem pensionis; fierique potest hæc cessio dictæ commoditatis sine indulto etiam & consensu Papæ, etiam interveniente pecuniâ vel aliâ recompensâ temporali, etiam Laico, aut aliâ pensionis Ecclesiæ incapaci. C. Luc. cit. n. 83. Etsi enim pensiones Ecclesiasticæ quædam ipsarum substantiam vel jus, etiam gratis, multoque minus mediante pecuniâ de uno in alterum sine Apostolico indulto nequeant transferri, ideoque sint de rebus illis, quæ non sunt in commercio, non secus ac jura regalia ac similia habentia strictissimam alienandi prohibitionem. ipsaque beneficia Ecclesiastica, quorum jure in omnibus ferè regulantur hæ pensiones; attamen quia dicta cessio commoditatis non est circa ipsius pensionis substantiam, nec jus ullum in re, aut ad rem tribuit cessionario, sed continuante integro perfectoque jure in ipso cedente seu pensionario, importat nudum factum ab ipsâ pensionum substantia præcisum capiendi emolumentum, ut quid temporale, seu factum exactionis, quo ex libero cedentis dominio & arbitrio cessionarius ipsius cedentis madatario seu procuratorio nomine exigit fructus; postquam separati à sua causa productivâ, effecti sunt de bonis indifferentibus ac libera dispositionis; hinc inquam fit, ut sicut recepta docet praxis, etiam sine beneplacito Apostolico ex privata conventionem dicta commoditas, seu pensionis quoad dictam commoditatem sint in commercio. C. Luc. cit. n. 83. & d. 68. de pens. n. 25. 26. & 27. ubi etiam num. 4. & 31. ostendit, qualiter ipse possessor beneficii pensione gravati possit esse cessionarius dictæ commoditatis, seu acquirere sibi commoditatem pensionis, & sic representare duplicem personam. Porro cessionarius dictæ commoditatis præmoriens ante cedentem, potest commoditatem illam transferre ad successores suos. C. Luc. in sum. de pens. nu. 84. Econtra autem supervivens cedentem nihil habet expectare à titulari seu beneficiario ipso; neque etiam ab hæredibus defuncti cedentis. Siquidem cessionarius, seu acquirens cessionem dictæ commoditatis pensionis dicitur emere incertam aleam vitæ cedentis, & consequenter cessante jure cedentis per ejus mortem cessionarius casui vel fortunæ debet referre suum damnum, & ratione hujus periculi hujusmodi jura vitalitæ minus æstimantur, nec de facili in iis intrat læsio. C. Luc. de pens. d. 69. n. 3. & 4. & in sum. n. 85. Quod si tamen cedens pensionis commoditatem contrahendo matrimonium, vel assumendo statum alium regularem vel secularem incompatibilem cum retentione pensionis, seu unde resultaret extinctio pensionis, aut etiam committendo delictum, ob quod privaretur pensione, vel etiam damnaretur capite, & sic voluntariè moreretur (quippe moriens per manus justitiæ ob delictum, dicitur voluntariè mori, & occidi à seipso, ut C. Luc. cit. d. 69. n. 9.) ille aut illius hæredes sine dubio teneantur cessionario ad evictionem vel restitutionem pretii, & ad resarciendum damnum ejus pro quantitate interesse illius; possit enim aliâs talis cedens, habendo in animo ejusmodi statum incompatibilem assumere, locupletari cum aliena jactura; & delicta nocere debent delinquenti, non

tertio innocenti; adeoque delinquens vel ejus hæreditas cum jactura innocentis cessionarii remanere non debet locupletata. C. Luc. cit. d. 69. n. 10. & in sum. n. 85. uti hæc patet à simili in subinfeudatione; dum nimirum cessat à feudatario commoditate, seu factâ sub infeudatione feudi, dum devolutio feudi subsequitur per mortem naturalem feudatarii, seu aliâs ex natura etiam sine culpa & facto cedentis seu subinfeudantis, evictio cessionario præstanda non est, nisi expressè promotâ fuit: ubi verò devolutio sequitur ob feloniam, vel aliud factum culposum feudatarii cedentis seu subinfeudantis, intrat actio evictionis vel saltem restitutio pretii; eò quod inter contrahentes in contractum deducta videatur vita naturalis, seu jus illud, quod juxta regularem cursum sine culposo accidente duraturum est. C. Luca cit. d. 69. n. 7. ex Thom. de Marin. de genere & qualitate feudorum. tit. 2. p. 2. n. 128. Itemque patet in locatione, factâ ad certum tempus per beneficiatum, vel similem habentem jus pro sola sua vita, & cui stare non teneatur ejus successor; dum jus talis locationis resolvitur per mortem vel translationem, aut alium casum seu factum involuntarium, conductor seu locatarius non habet actionem ad interesse contra locatorem; secus verò si jus illud locatorem resolvitur ex facto locatoris voluntario, & à fortiori si hoc culposum & illicitum est. C. Luc. loc. cit. n. 8. ex Barbof. de pot. Ep. alleg. 94. n. 12. Quapropter hanc cautelam in hujusmodi cessionibus adhibendam monet C. Luca de pens. d. 69. nu. 11. (quam etiam se auctore hodie dum transisse in commune formularium addit *ibid.*) ut scilicet cedens promittat, se non fecisse, nec in futurum debere aliquid facere, ob quod pensio extinguenda sit, vel aliâs cessatura, quàm per solam mortem naturalem à Deo provenientem; idque satis sibi congruum & rationabile videri ait.

3. Respondeo tertio: Ex Apostolico indulto & non aliâs potest pensionarius pensionem transferre in aliam personam, eamque loco suo ponere. Idque etiam in infirmitate; quinimò in mortis articulo, etiam nutu & signis, modò non adsit defectus intellectus, adeo ut transferens testamèntaliter ac de reliquis bonis disponendi habilitatem retineat. C. Luc. in sum. de pens. n. 66. & 67. referens se ad d. 56. & 59. de pens. fieri autem solet hæc translatio tribus ferè modis: Primò & quidem frequenter, ut coram persona in Ecclesiastica dignitate constitutâ pensionarius præstet consensum cassationi pensionis antiquæ, eodèque instante Apostolico ille Delegatus consimilem pensionem reservet in favorem diversæ personæ, quæ translatus dicitur; quamvis per hoc, quod ista præcisè forma non servetur; nimirum quod non præcedat dicta cassatio, sed solum de pensionarii consensu fiat nova reservatio, non corrumpat actus, cum ista cassatio implicite per necessarium antecedens præcedere dicatur. C. Luc. in cit. sum. n. 67. & 68. referens se ad d. 58. Secundò: Quæ est magis rara in praxi species translationis, ut fiat coram Notario & testibus, vel etiam per secularem privatam; dum nimirum in indulto Apostolico habetur, sic quoque fieri posse. C. Luc. in sum. cit. n. 69. referens se ad d. 70. Tertio: ut fiat coram ipso Papâ directè & immediatè, dum nimirum pensionario consentiente cassationi antiquæ pensionis, Papa consimilem reservat ad alterius favorem. C. Luc. loc. cit. n. 70. qui modus, nimirum

importet translationem, & sic prorogationem eisdem pensionis de persona ad personam; an verò novam & integram reservationem, quaestio nem potius facti, quam juris esse ait idem Cardin. *loc. cit.* Porro pensio semel translata transferri non potest, nisi specialiter indultum, vel beneficiati accedat consensus; qui etiam ex intervallo, re tamen integra & ante acceptatam nullitatem praestari potest; sufficitque etiam implicitus & praesumptus ex diuturna solutione (qua tamen erronea non sit) resultans. C. Luc. *in cit. sum. num. 77.* referens se ad d. 60. si. & 53. An verò transferendi facultas exerceri valeat in pensione, cujus commoditas alteri cessa est, non esse levis quaestio, ait C. Luc. n. 76. in qua videri sibi probabiliorem affirmativam; Verum de hac translationis pensionis materia pluribus & ex professo inferius.

4. Respondeo quartò: His tamen non obstantibus pensiones propriè resignari non possunt in favorem; quia propriè beneficia non sunt, de quo vide Paris. & Pith. immediate post citandos; nec pensio est perpetua, sed onus quoddam temporale. Pith. *ad tit. de renunc. n. 17.* Paris. l. 2. q. 15. n. 7. citans Sarn. *ad reg. de infirm. q. 16.* Mandosi *ad eandem reg. q. 11.* Proinde etiam pensiones permutari non possunt. Paris. *loc. cit. n. 9.* citans Pet. de Perul. *de permutatone beneficiorum. p. 1. qu. 9.* Gamb. *in c. licet. de rev. permut. in 6. n. 87. &c.*

PARAGRAPHVS IV.

De iis, qui beneficia resignare possunt.

Quaestio 310. Beneficio privandus ob delictum vel aliud, an & qualiter illud resignare possit?

1. Respondeo primò: Criminosus, qui ob delictum non est privatus ipso iure seu facto beneficio suo, sed solum venit privandus, potest illud resignare in favorem etiam. Paris. l. 3. q. 16. n. 1. citans Roffiniac. *de benef. c. 21.* Lancell. *de accent. p. 1. c. 2.* Sarn. *in reg. de annal. q. 42. n. 3.* & plurimos alios. Pith. *ad tit. de renunc. n. 26.* Azor. p. 2. l. 7. c. 20. q. 8. dicens esse communem. Castrop. *de benef. tr. 13. d. 6. p. 2. §. 2. n. 9.* Garc. p. 11. c. 3. n. 64. citans Rebuff. *cit. de mod. amit. benef. n. 53.* Gutt. *qq. can. l. 2. c. 5. n. 30.* Sanch. *de matrim. l. 7. d. 42. n. 2.* Gonz. *gl. 15. n. 147.* Molin. *de just. tr. 3. d. 78. n. 2.* Covarr. &c. Tond. *qq. benef. p. 1. c. 27. n. 13.* Lott. l. 3. q. 33. n. 65. juncto n. 70. ubi etiam addit: quantumcumque crimen sit notorium, quamvis expressè non addat, an tunc quoque in favorem renunciari possit. Corrad. *in pr. benef. l. 5. c. 1. n. 8.* Laym. *ad c. admonet. de renunc. n. 8.* remittens ad seipsum *Th. mor. l. 4. tr. 2. c. 17. circa finem. &c.* Ratio est, quia cum talis necdum privatus sit beneficio, jus in eo retinet, adeoque potestatem disponendi de eo, & transferendi illed in alium. Nam, cum regulariter cuique datum est, proprium beneficium resignare in favorem; ob commissum autem delictum, uti privatus non est beneficio; ita nec datà potestate. Pith. Castrop. *ll. cit.* Nec obstat ex tali resignatione provenire praedictum

P. Lauren. *Fori Benef. Tom. III.*

Ordinario, dum impeditur, quò minus ipse conferre possit; nam id est per accidens, & non considerandum; cum talis resignans utatur suo iure.

2. Ampliatur responsio primò, quòd fieri hæc resignatio in favorem, etiam per Procuratorem, dum & criminosi constituti possunt Procuratores ad resignanda beneficia. Pith. *loc. cit. Paris. n. 43.* dicens esse communem.

3. Ampliatur secundò, quòd possit fieri hæc resignatio in favorem, etiam cum reservatione pensionis, juxta Corrad. *loc. cit. n. 9.* & Flores de Mena. q. 13. n. 8. & 9. apud Garc. *loc. cit. n. 64.*

4. Ampliatur tertio, ut procedat etiam lite & accusatione pendente; ut quia pendet iudicium super crimine commissio. Pith. *loc. cit. Paris. loc. cit. n. 8.* citans quamplurimos.

5. Quarto: ut procedat hæc resignatio, etiam in favorem, non tantum ubi iudicium inceptum, & testes recepti; sed & ubi conclusum est in causa, ita ut nihil restet nisi proferenda sententia. Corrad. *loc. cit. Garc. cit. c. 3. n. 9.* Tond. *loc. cit. n. 18.* dicens se alias sensisse & consuluisse contrarium, sed maturius cogitantem iudicasse se, sententiam Garciae veriorum, contra Paris. *loc. cit. n. 46.* Laym. & Pith. *ll. cit.* citantes Quaranta *in sum. Bullar. V. beneficiorum resignationes. §. quaestio tamen est.* & admittentes id quidem, dum resignatio esset simplex; non tamen dum est in favorem, ed quòd talis resignatio tunc censeretur dolosa; quas tamen rationes fraudis & malitiae, ait Tond. magis militare post latam sententiam, & tamen post eam resignare posse criminosum in favorem, de quo mox.

6. Quintò: ut procedat etiam post latam sententiam privationis, dum sit ab ea appellatum; per appellationem enim manet integrum jus passivae sententiae, & per appellationem extinguitur iudicatum seu sententia, vel saltem suspenditur, & pendente appellatione nihil est innovandum. Corrad. *loc. cit. Garc. à nu. 91.* Paris. *loc. cit. à n. 17.* citantes Roffiniac. *de benef. c. 20. n. 6.* Rebuff. *in pr. tit. de mod. amit. benef. n. 52.* &c. Gonz. *loc. cit.* qui etiam, uti & Corrad. *cit. n. 8.* quòd possit resignare talis in favorem ante privationem per tres sententias conformes subsecutam. Quod tamen ipsum limitat Garc. *num. 96.* ut nimirum hæc ampliatio non procedat, quando privationis sententia contineret in se adjudicationem beneficii juxta ea, quæ habet *num. 76. & 82.* quia ex hoc jam beneficium ipsum factum est litigiosum. vide dicenda de hoc paulò post *respons. 2.*

7. Sextò hoc ipsum ita procedit, ut talis possit renunciare etiam in favorem, valeatque renunciatio, etiam nullà factà mentione de crimine, aut de accusatione, inquisitione, processu, privatione; ed quòd nullibi in iure cavetur, talem mentionem fieri debere, vel quòd eis expressis Papa gratiam nullatenus concessisset, & non omnia talia, quorum expressio movere potuisset ad negandam gratiam; gratiam vitiant; sed ea solum, quæ de iure vel stylo sunt exprimenda, seu de quibus reperitur expressum vel, est in iure cautum, quòd eis Papa gratiam non concessisset, ut Felin. *in c. postulasti. de rescrip. nu. 1.* Garc. *cit. c. 3. nu. 120. & 121.* citans Ferrar. Sarn. Covar. Lancell. &c. Corrad. Pith. *ll. cit.* & hic quidem dicens id certum, si crimen non reddat resignantem indignum beneficio. Castrop. *loc. cit. n. 9.* &c. contra Paris. *cit. q. 16. n. 29.* citantem pro hoc Selv. p. 3. q. 11. n. 152. C. Paris. *cons. 136. vol. 4.* Menoch. *de arb. casu 202. n. 37.*

Rebuff.